
Patron

„Tylko to dzieło czegoś jest warte, z którego człowiek może się poprawić i mądrości nauczyć”.

Adam Mickiewicz

Adam Mickiewicz, herbu Poraj, urodził się 24 grudnia 1798r. w Zaosiu niedaleko Nowogródka bądź, jak inne źródła podają w Nowogródku. Na chrzcie (12 II 1799) otrzymał imiona: Adam Bernard. Pochodził z rodziny drobnoszlacheckiej. Jego ojciec, Mikołaj, był nowogródzkim adwokatem, matka, Barbara z domu Majewska, córką ekonoma z Czombrowa. W 1807r. rozpoczął naukę w prowadzonej przez dominikanów powiatowej szkole w Nowogródku. Z tego okresu pochodzą pierwsze próby poetyckie. 16 maja 1812r. umiera ojciec poety; jego śmierć spowoduje pogorszenie warunków materialnych rodziny. Latem tegoż roku na Litwę wkraczają wojska Napoleona, maszerujące na Moskwę. Nowogródek gości króla westfalskiego Hieronima. Mieszkańcy uroczą się świętują rocznicę urodzin cesarza. W kilka miesięcy później Mickiewicz obserwuje odwrót resztek Wielkiej Armii. W szkole dominikanów, w której się uczył, urządzono lazaret. Adam Mickiewicz w 1815r. wyjeżdża do Wilna, gdzie wstępuje na tamtejszy uniwersytet, który wówczas stanowił ważny ośrodek kultury oświeceniowej na Litwie. Studiuje na Wydziale Nauk Fizycznych i Matematycznych. Uczęszcza też na wykłady na Wydziałach: Nauk Moralnych i Politycznych oraz Literatury i Sztuk Wyzwolonych. Równocześnie stara się o przyjęcie do działającego przy uniwersytecie Seminarium Nauczycielskiego. Ze względu na swoją sytuację materialną ubiega się też o stypendium rządowe, przyznawane kandydatom sposobnym się do stanu nauczycielskiego. Po skończeniu studiów będzie je musiał odpracować w szkole wskazanej przez władze uczelni. Był jednym z założycieli tajnego Towarzystwa Filomatów (1817), którego celem była praca samokształceniowa i naukowa, później też działalność wychowawcza i patriotyczna wśród młodzieży uniwersyteckiej. „Tygodnik Wileński” (1818, VI, s. 254 – 256) zamieszcza na swoich łamach Zimę miejską, pierwszy drukowany wiersz Mickiewicza. W 1819r. kończy naukę, uzyskując stopień magistra. Ze studiów wyniesie dobre przygotowanie humanistyczne w zakresie filologii klasycznej, historii, teorii poezji i wymowy. Zostaje skierowany do pracy w powiatowej szkole w Kownie (1819 – 1823). W 1822r. w Wilnie ukazuje się, dedykowany przyjacielom, pierwszy tom Poezycji (tu m.in. Ballady i romanse). Nowatorstwo zbioru spowoduje, że 1822r. zostanie uznany za datę przełomu romantycznego w Polsce. W rok później Mickiewicz wydaje drugi tom Poezycji, w jego skład weszły: Grażyna, II i IV cz. Dziadów. W lipcu 1823r., w Wilnie, rozpoczyna się śledztwo w sprawie tajnych związków młodzieży na Litwie. W nocy z 4 na 5 listopada tegoż roku zostaje aresztowany Mickiewicz. Przebywa w więzieniu, w klasztorze bazylianów, do maja 1824 r. Skazany za „szerzenie nierozsądnego polskiego nacjonalizmu przy pomocy nauczania” na pracę nauczyciela w „oddalonych od Polski guberniach” jesienią 1824r. opuszcza Litwę. Pięcioletni pobyt w Rosji odegrał ważną rolę w życiu Mickiewicza. Najpierw przebywał krótko w Petersburgu, potem w Odessie (skąd odbył w 1825r. wycieczkę na Krym, jej owocem będą Sonety krymskie). Okres od grudnia 1825r. do kwietnia 1828r. spędził w Moskwie, zatrudniony formalnie w kancelarii generała – gubernatora. W Moskwie i Petersburgu wszedł w środowisko elity intelektualnej i towarzyskiej. Zyskał sławę poety romantycznego, jego improwizacje wzbudzały w salonach powszechny zachwyty. Poznał poetów rosyjskich, m.in. Puszkina, zaprzyjaźnił się z niektórymi dekabrystami (K. Rylejew, A. Biestużew). Wiedzę, jaką zdobył na temat imperium rosyjskiego, despotyzmu carskiego, wykorzysta w późniejszej twórczości. W 1826r. w Moskwie publikuje Sonety, w 1828r. w Petersburgu Konrada Wallenroda. Ostatni rok pobytu w Rosji spędził w Petersburgu. Dzięki pomocy zaprzyjaźnionych Rosjan uzyskał paszport i w maju 1829r., na angielskim parowcu płynącym do Hamburga, opuścił Rosję. Adam Mickiewicz podróżował po Europie. W Rzymie doszła go wieść o wybuchu powstania w Warszawie. Nie wziął w nim udziału, choć z fałszywym paszportem wyruszył do kraju (dotarł do Wielkopolski). W marcu 1832r. Mickiewicz jedzie do Drezna. Tu powstają: III cz. Dziadów (wyd. Paryż 1832), fragmenty tłumaczenia Giaura Byrona. W lipcu tego roku wyjeżdża do Paryża, w którym z niewielkimi przerwami spędzi resztę życia. Początkowo włączył się w prace emigracji. Został członkiem Towarzystwa Literackiego, Towarzystwa Litwy i Ziemi Ruskich, w 1833r. był redaktorem i głównym publicystą „Pielgrzyma Polskiego”. Swoje przemyślenia na temat misji Polski i zadań emigracji zawarł w Księgach narodu polskiego i pielgrzymstwa polskiego (1832). W 1834r. wydaje Pana Tadeusza. Zawiedziony w nadziejach na bliski przewrót polityczny w Europie, zniechęcony „potępięciami swarami” emigracji, odsuwa się od życia publicznego. Przeżywa wówczas okres pogłębienia życia religijnego, czyta mistyków: Boehmego, Saint-Martina. Adam Mickiewicz ożenił się z Celiną Szymanowską w 1834r. Mickiewicz nie miał stałych dochodów, założenie rodziny pogłębiło i tak trudną sytuację materialną (w l. 1835 – 1850 urodziło się 6 dzieci). Od listopada 1839r. wykładał literaturę łacińską w Akademii w Lozannie, lecz jesienią 1840r.

przerywa działalność wykładową, by objąć katedrę literatury słowiańskiej w Collège de France. Wykłady paryskie cieszyły się żywym zainteresowaniem nie tylko emigracji polskiej. Wśród słuchaczy byli też m.in. Rosjanie, Włosi, Czesi, Francuzi (J. Michelet, E. Quinet, George Sand). W lipcu 1841r. Mickiewicz poznaje Andrzeja Towiańskiego. Po rozmowie z nim uwierzy w jego posłannictwo i przyjmie głoszone przez niego nauki. Niebawem stanie się głównym ich głosicielem i przywódcą, założonego przez Towiańskiego, Koła Sprawy Bożej. Poglądy polityczne Mickiewicza, którym daje wyraz w swoich wykładach oraz propaganda towianizmu spowodują, że w maju 1844r. władze zawieszają Mickiewicza w czynnościach profesora. W marcu 1848r. zorganizował Legion u boku Józefa Wysockiego, walczący we Włoszech do lipca 1849r. Cele ideowe walki przedstawił w Składzie zasad. Wraz z grupą emigrantów różnych narodowości zakłada w Paryżu dziennik „Trybuna Ludów”, głoszący radykalny program społeczny. Wkrótce pismo zostało zawieszane a Mickiewicz wraz z innymi Polakami, wskutek interwencji ambasady rosyjskiej, porzuca redakcję. W 1852r. otrzymał posadę w Bibliotece Arsenалу. Po śmierci żony w 1855r. zostawia nieletnie dzieci w Paryżu by udać się do Turcji, wesprzeć akcję organizowania legionu polskiego do walki z Rosją. Rozgoryczony politycznymi starciami, zmęczony fizycznie i psychicznie nieoczekiwanie umierał w Stambule, prawdopodobnie na cholere. 26 listopada 1855r. jego zwłoki przewieziono do Francji i pochowano na cmentarzu w Montmorency. W 1890r. trumna Mickiewicza została przeniesiona do katedry wawelskiej w Krakowie.

Dzień Patrona Szkoły

Święto Patrona Adama Mickiewicza stało się już tradycją Szkoły Podstawowej w Przyrowie. Tradycyjnie w każdym roku w ostatnim dniu przed świętami Bożego Narodzenia z tej okazji odbywa się uroczysta akademie. Apel przygotowują uczniowie pod kierunkiem nauczyciela muzyki, nauczyciela polonisty oraz wychowawców klas IV-VI. Dzień Patrona zawsze ma charakter święta szkolnego, w czasie którego młodzież prezentuje swoim kolegom dorobek poszczególnych zespołów klasowych. Występ poprzedza zawsze dłuższy okres przygotowań. Inspirację stanowi postawa i twórczość Adama Mickiewicza. W latach 70. i 80. młodzież rozpoczynała uroczystość tradycyjnym polonezem.

Fotografia z 1976 roku.

Obchody Dnia Patrona w 1995 roku.

Fotografia z roku 2010

Stroje z epoki Mickiewicza i oryginalne dekoracje podnoszą poziom inscenizacji. Uczniowie biorący w nich udział czują się jak prawdziwi aktorzy. Odświętna atmosfera udziela się także widzom. Wszyscy, obcując z dziełami poety (np.: „Świtezianka”, „II część Dziadów”, „Powrót taty”, „Lilie”), czują się jak członkowie jednej wielkiej rodziny.

Akademia nie mogłaby się odbyć bez zaśpiewania doskonale znanej wszystkim uczniom i absolwentom Szkoły Podstawowej „Pieśni Filaretów” (niegdyś hymnu szkoły):

„Hej, użyjmy żywota!

Wszak żyjem tylko raz:

Niechaj ta czara złota

Nie próżno wabi nas.

Hejże, do niej wesóło!

Niechaj obiega wkoło;

Chwytaj i do dna chyl

Zwiastunkę słodkich chwil. „

Fotografia z roku 2010

Święto Patrona Szkoły wzbogacają liczne konkursy (wiedzy o patronie, plastyczny, recytatorski), których wyniki prezentowane są na apelu. Uczniowie, szczególnie klas młodszych, bardzo chętnie biorą w nich udział. Poszerzają dzięki temu swoją wiedzę na temat życia i twórczości Patrona Szkoły - Adama Mickiewicza. Często uroczysty apel poprzedzają lekcje wychowawcze poświęcone poecie.